

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

10 päivänä kesäkuuta 2021 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Kulutusluottosopimukset – Direktiivi 2008/48/EY –
Ylivelkaantumisen riski – 8 artikla – Luotonantajan velvollisuus tarkistaa kuluttajan luottokelpoisuus –
23 artikla – Velvollisuuden laiminlyönnistä määrättävän seuraamuksen tehokkuus, oikeasuhteisuus
ja varoittavuus

Asiassa C-303/20,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (Opatówin piirioikeus, I siviiliasioiden jaosto, Puola) on esittänyt 27.9.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 8.7.2020, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA

vastaan

KM,

Prokuratura Okręgowa w Kielcachin

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen sekä tuomarit C. Toader (esittelevä tuomari) ja M. Safjan,

julkisasiamies: G. Pitruzzella,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA, edustajanaan W. Kołosza, radca prawny,
- Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,
- Euroopan komissio, asiamiehinään G. Goddin ja A. Szmytkowska,

* Oikeudenkäyntikieli: puola

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta 23.4.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/48/EY (EUVL 2008, L 133, s. 66) 8 ja 23 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Aasa Polska SA:n luovutuksensaaja Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA (jäljempänä Ultimo Portfolio Investment) sekä luonnollinen henkilö KM ja joka koskee kulutusluottosopimukseen perustuvan saatavan maksamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 2008/48 johdanto-osan 26 ja 47 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(26) – – Etenkin kasvavilla luottomarkkinoilla on tärkeää, että luotonantajat eivät ryhdy vastuuttomaan lainanantoon eivätkä myönnä luottoja arvioimatta ensin luottokelpoisuutta, ja että jäsenvaltiot toteuttavat tällaisen menettelyn estämiseksi tarvittavan valvonnan ja määrittävät tarvittavat keinot seuraamusten langettamiseksi näin menetteleville luotonantajille. Vastuun kunkin kuluttajan luottokelpoisuuden tarkistamisesta olisi kuuluttava luotonantajalle – –. Tätä varten luotonantajien olisi sallittava käyttää kuluttajan paitsi asianomaisen luottosopimuksen valmistelun myös pitkäaikaisen kaupallisen suhteen kuluessa toimittamia tietoja. Jäsenvaltioiden viranomaiset voisivat antaa myös asianmukaisia ohjeita ja opastusta luotonantajille. Myös kuluttajien olisi noudatettava varovaisuutta ja täytettävä sopimusvelvoitteensa.

– –

(47) Jäsenvaltioiden olisi annettava säännökset tämän direktiivin perusteella annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja varmistettava niiden täytäntöönpano. Vaikka seuraamusten valinta on jäsenvaltioiden harkinnassa, olisi säädettyjen seuraamusten oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.”

- 4 Tämän direktiivin 8 artiklan, jonka otsikko on ”Velvollisuus arvioida kuluttajan luottokelpoisuus”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että luotonantaja arvioi ennen luottosopimuksen tekemistä kuluttajan luottokelpoisuuden riittävien tietojen perusteella, jotka on voitu saada kuluttajalta, ja tarpeen mukaan asiaankuuluvasta tietokannasta haettujen tietojen perusteella. Jäsenvaltiot, joiden lainsäädännössä veloitetaan luotonantaja arvioimaan ennen luottosopimuksen tekemistä kuluttajan luottokelpoisuus asiaankuuluvasta tietokannasta haettujen tietojen perusteella, voivat säilyttää tämän velvollisuuden.”

- 5 Kyseisen direktiivin 23 artiklassa, jonka otsikko on ”Seuraamukset”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on annettava säännökset tämän direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne pannaan täytäntöön. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.”

Puolan oikeus

- 6 Direktiivi 2008/48 on saatettu osaksi Puolan oikeusjärjestystä kulutusluotoista 12.5.2011 annetulla lailla (ustawa o kredycie konsumenckim; Dz. U. 2011, nro 126, järjestysnumero 715). Kyseisen lain, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa (jäljempänä kulutusluottolaki), 9 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Luotonantaja on ennen kulutusluottosopimuksen tekemistä velvollinen arvioimaan kuluttajan luottokelpoisuuden.

2. Luottokelpoisuus arvioidaan kuluttajalta saatujen tietojen tai asiaankuuluvista tietokannoista tai luotonantajan rekistereistä haettujen tietojen perusteella.

3. Kuluttajan on esitettävä luotonantajan pyynnöstä luottokelpoisuuden arvioimiseen tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

4. Jos luotonantaja on pankki tai muu laissa luottoja myöntämään valtuutettu laitos, luottokelpoisuus arvioidaan 29.8.1997 annetun pankkilain 70 §:n ja muiden näitä toimijoita sitovien säännösten mukaisesti ottaen huomioon 1-3 momentti.”

- 7 Sääntöjenvastaisuuksista 20.5.1971 annetun lain (ustawa – Kodeks wykroczeń) 24 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Sakon määrä on 20-5 000 [Puolan] zlotya [PLN], ellei tässä laissa toisin säädetä.

2. Jos sääntöjenvastaisuudesta, joka on tehty taloudellisen edun saamiseksi, on määrätty vapausrangaistus, tämän rangaistuksen lisäksi määrätään myös sakko, paitsi jos sakon määrääminen ei olisi tarkoituksenmukaista.

3. Sakkoa määrättäessä otetaan huomioon tekijän tulot, hänen henkilökohtainen tilanteensa ja perhetilanteensa, varallisuussuhteet sekä tulonhankintamahdollisuudet.”

- 8 Tämän lain 45 §:n 1 momentin mukaan sääntöjenvastaisuus ei enää ole rangaistava, jos sen tekemisestä on kulunut vuosi; jos menettely on pantu vireille tänä ajanjaksona, sääntöjenvastaisuus ei enää ole rangaistava kahden vuoden kuluttua siitä, kun tämä ajanjakso on päättynyt.

- 9 Kyseisen lain 138 c §:ssä säädetään seuraavaa:

”1a. Tämä sama rangaistus (sakkorangaistus) määrätään sille, joka tehdessään kuluttajan kanssa kulutusluottosopimuksen ei täytä velvollisuutta arvioida luottokelpoisuus.

--

4. Jos elinkeinonharjoittaja on toimija, joka ei ole luonnollinen henkilö, 1-3 momentin säännöksissä tarkoitettussa vastuussa on henkilö, joka johtaa yritystä, tai henkilö, joka on valtuutettu tekemään sopimuksia kuluttajien kanssa.”

- 10 23.4.1964 annetun siviililain (ustawa – Kodeks cywilny), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa, 5 §:ssä säädetään, että siviilituomioistuin voi asianosaisen vaatimuksesta tai viran puolesta hylätä kantajan vaatimukset vedoten oikeuksien väärinkäyttöä koskevaan säännökseen.

- 11 Siviiliprosessista 17.11.1964 annetun lain (ustawa – Kodeks postępowania cywilny), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa, 320 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Tuomioistuim voi erityisen perustelluissa tapauksissa päättää jakaa määrätyn suorituksen täyttämisen useisiin osiin, ja kun kyse on kiinteän omaisuuden luovuttamisesta tai hädöstä, vahvistaa kyseisen suorituksen täyttämiseksi asianmukaisen ajankohdan.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 12 Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, Aasa Polska, jonka kotipaikka on Varsova (Puola), ja KM tekivät 23.5.2018 kulutusluottosopimuksen. Tämän luoton määrä oli 5 000 PLN (noin 1 080 euroa), ja takaisin maksettava kokonaismäärä oli 8 626,58 PLN (noin 1 862 euroa). Tämä summa muodostui luoton pääomasta, koko laina-ajalta pääomalle laskettavasta korosta, joka oli 536,58 PLN (noin 115 euroa), järjestelystä perittävistä maksusta, joka oli 2 490 PLN (noin 537 euroa), ja luoton hallinnoinnista perittävistä maksusta, joka oli 600 PLN (noin 130 euroa). Kyseinen luotto piti maksaa takaisin 24:ssä 408,00 PLN:n (noin 88 euroa) suuruisessa erässä 22.6.2018 ja 22.5.2020 välisenä aikana.
- 13 Aasa Polska siirsi kyseiseen lainasopimukseen perustuvan saatavan Ultimo Portfolio Investmentille, jonka kotipaikka on Luxemburg (Luxemburg).
- 14 KM:ää koskivat kyseisen sopimuksen tekopäivänä sitoumukset, jotka perustuivat 23 laina- ja luottosopimukseen, joiden kokonaismäärä oli 261 850 PLN (noin 56 500 euroa), ja näihin sitoumuksiin perustuvien kuukausierien yhteismäärä oli 8 198 PLN (noin 1 770 euroa); myös hänen puolisonsa oli vastuussa 24 luotto- ja lainasopimuksesta johtuvista veloista. Näihin kaikkiin sopimuksiin perustuvien velkojen määrä oli 457 830 PLN (noin 98 840 euroa) ja niitä vastaavien kuukausierien yhteismäärä oli 9 974,35 PLN (noin 2 153 euroa). KM työskenteli kyseisenä ajankohtana työsopimuksen perusteella ja sai palkkaa 2 300 PLN nettona (noin 500 euroa). Hänen puolisonsa ei terveydentilansa vuoksi ollut työssä, eikä tällä ollut tuloja.
- 15 Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (Opatówin piirioikeus, I siviiliasioiden jaosto, Puola), jonka käsiteltäväksi Ultimo Portfolio Investment, joka on 7 139,76 PLN:n (noin 1 540 euron) saatavan ja sen laillisten korkojen luovutuksensaaja, on saattanut asian 4.4.2019, toteaa, että pääasiassa kyseessä oleva sopimus on tehty luotonvälittäjän kautta ja että Aasa Polska ei ennen kyseisen sopimuksen tekemistä ollut tarkistanut KM:n varallisuustilannetta tai hänen velkojensa määrää, sillä kyseisen sopimuksen tekemistä edeltävässä keskustelussa ei ollut esitetty kysymyksiä varallisuustilanteesta tai asianomaisen kotitalouden tulojen ja velkojen määrästä.
- 16 Tämä tuomioistuin toteaa ennakkoratkaisupyynnössään, että vaikka se on antanut Ultimo Portfolio Investmentille 14.6.2019 määräyksen toimittaa sille lisätietoja toimista, joihin luotonantaja oli ryhtynyt KM:n luottokelpoisuuden arvioimiseksi, sille ei ole toimitettu tätä koskevia tietoja.
- 17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että sen direktiivin 2008/48 8 artiklan 1 kohdasta tekemän tulkinnan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että luotonantaja arvioi ennen luottosopimuksen tekemistä kuluttajan luottokelpoisuuden riittävien tietojen perusteella, jotka on voitu saada kuluttajalta, ja tarpeen mukaan asiaankuuluvasta tietokannasta haettujen tietojen perusteella. Lisäksi kyseisen direktiivin 23 artiklan mukaan jäsenvaltioiden olisi otettava tämän velvoitteen noudattamatta jättämisen varalta käyttöön tehokkaiden, oikeasuhteisten ja varoittavien seuraamusten järjestelmä toteuttamalla kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niitä sovelletaan. Kyseisen tuomioistuimen mukaan Puolan voimassa olevassa lainsäädännössä ei taata näiden kyseisessä direktiivissä asetettujen vaatimusten noudattamista.

- 18 Mainittu tuomioistuin toteaa siten, että sääntöjenvastaisuuksista annetun lain 138 c §:n 1a ja 4 momentissa säädetään kuluttajan luottokelpoisuuden tutkimista koskevan velvollisuuden noudattamatta jättämisestä seuraamukseksi ainoastaan kyseisen lain 24 §:n mukaisen sakon määrääminen. Lisäksi kyseisen lain 45 §:n nojalla mahdollisuus määrätä tämä sakko vanhentuu nopeasti. Se huomauttaa myös, että kansallisessa lainsäädännössä säädetään, ettei vastuu koske luottosopimuksen tehneitä luotonantajia oikeushenkilöinä, vaan se koskee ainoastaan luonnollisia henkilöitä, kuten henkilöä, joka johtaa yritystä, tai henkilöä, joka on valtuutettu tekemään sopimuksia kuluttajien kanssa.
- 19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii siten, täyttääkö sääntöjenvastaisuuksista annetussa laissa säädetty seuraamus direktiivissä 2008/48 vahvistetut vaatimukset, ja sillä on epäilyksiä siitä, onko kyseinen seuraamus tehokas, oikeasuhteinen ja varoittava siinä tapauksessa, että luotonantaja ei noudata velvollisuutta tarkistaa kuluttajan luottokelpoisuus.
- 20 Tässä tilanteessa Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny päätti lykätä asian ratkaisua ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [sääntöjenvastaisuuksista annetun lain] 138 c §:n 1[a] momentissa säädetyllä seuraamuksella – – direktiivin 2008/48/EY 8 artiklan 1 kohdassa säädetyin kuluttajan luottokelpoisuuden arvioimista koskevan velvollisuuden noudattamatta jättämisestä pantu asianmukaisesti ja riittävällä tavalla täytäntöön [saman] direktiivin – – 23 artiklassa jäsenvaltiolle asetettu velvollisuus säätää kansallisessa oikeudessa tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia siitä, että luotonantaja ei noudata velvollisuutta arvioida kuluttajan luottokelpoisuus?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

- 21 Ultimo Portfolio Investment ja Puolan hallitus katsovat ensisijaisesti lähinnä, että ennakkoratkaisupyynnö on jätettävä tutkimatta, koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, joka on siviilituomioistuin ja jonka käsiteltäväksi on saatettu siviilioikeudellinen oikeusriita, ei ole toimivaltainen määräämään sääntöjenvastaisuuksista annetun lain nojalla sakkorangaistusta ammattimaiselle luotonantajalle.
- 22 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että SEUT 267 artiklassa tarkoitettussa unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos kansallisen tuomioistuimen esittämät kysymykset koskevat unionin oikeussäännön tulkintaa, unionin tuomioistuimen on siten lähtökohtaisesti ratkaistava ne.
- 23 Tästä syystä olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämällä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkittamisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. vastaavasti tuomio 10.9.2014, Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 24 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii unionin oikeussäännön – tässä tapauksessa direktiivin 2008/48 23 artiklan, jonka tulkintaa se unionin tuomioistuimelta pyytää – merkitystä ja ulottuvuutta. Tämä tuomioistuin on esittänyt riittävän täsmällisesti pääasian taustalla olevat tosiseikat ja pääasiaan sovellettavat oikeussäännöt, joista ilmenee, ettei esitetty kysymys ole luonteeltaan hypoteettinen.
- 25 Lisäksi on niin, että vaikka Ultimo Portfolio Investment ja Puolan hallitus väittävät muun muassa, että Puolan prosessioikeudellisten säännösten mukaan siviiliasiaa käsittelevä siviilituomioistuin ei voi määrätä sääntöjenvastaisuuksista annetussa laissa säädettyjä seuraamuksia ja että vain rikostuomioistuin voi määrätä kyseisen lain 138 c §:n 1a momentissa säädetyn seuraamuksen, on erityisesti muistutettava, että unionin tuomioistuin on toimivaltainen lausumaan ainoastaan unionin säädöksen tulkinnasta tai pätevydestä niiden tosiseikkojen perusteella, jotka kansallinen tuomioistuin sille ilmoittaa. Kansallisen lainsäädännön tulkitseminen on sitä vastoin yksinomaan kansallisen tuomioistuimen asia (ks. vastaavasti tuomio 11.3.2021, Firma Z, C-802/19, EU:C:2021:195, 37 kohta).
- 26 Näin ollen ennakkoratkaisupyyntö on otettava tutkittavaksi.

Asiakysymys

- 27 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 2008/48 23 artiklaa tulkittava erityisesti siinä tapauksessa, että kyseisen direktiivin 8 artiklassa säädettyä velvollisuutta tutkia kuluttajan luottokelpoisuus ei ole noudatettu, siten, että tässä 23 artiklassa tarkoitettujen seuraamusten tehokkuutta, oikeasuhteisuutta ja varoittavuutta on tarkasteltava ottamalla huomioon yksinomaan se kansallisen oikeuden säännös, joka on nimenomaisesti annettu kyseisen direktiivin täytäntöönpanemiseksi.
- 28 Direktiivin 2008/48 8 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että ennen luottosopimuksen tekemistä luotonantaja on velvollinen arvioimaan kuluttajan luottokelpoisuuden, ja kyseiseen velvollisuuteen voi mahdollisesti sisältyä tietojen hakeminen asianmukaisista tietokannoista. Mainitun velvollisuuden tavoitteena on kyseisen direktiivin johdanto-osan 26 perustelukappaleen mukaisesti luotonantajan vastuuntuntoisuus ja sen välttäminen, että luotonantaja myöntäisi luottoa maksukyvyttömille kuluttajille (ks. vastaavasti tuomio 18.12.2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, 43 kohta); tuomio 6.6.2019, Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, 40 kohta ja tuomio 5.3.2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, 20 kohta).
- 29 Siltä osin kuin kyseisellä velvollisuudella pyritään suojaamaan kuluttajia ylivelkaantumis- ja maksukyvyttömyysriskeiltä, sillä on keskeinen merkitys kuluttajille (ks. vastaavasti tuomio 6.6.2019, Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, 41 kohta ja tuomio 5.3.2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 30 Direktiivin 2008/48 23 artiklassa säädetään yhtäältä, että saman direktiivin 8 artiklan mukaisesti annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavat seuraamukset on määriteltävä siten, että seuraamukset ovat tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia, ja toisaalta, että jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niitä sovelletaan. Mainituista seuraamuksista päättäminen on näissä rajoissa jätetty jäsenvaltioiden harkintaan (ks. vastaavasti tuomio 10.9.2014, Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 5.3.2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, 24 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 31 Vaikka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen nyt käsiteltävässä asiassa esittämät kysymykset koskevat ainoastaan sääntöjenvastaisuuksista annetun lain 24 ja 138 c §:stä yhdessä ilmenevää seuraamusta, unionin tuomioistuimelle esitetyistä kirjallisista huomautuksista ilmenee – jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen vahvistuksesta muuta johdu –, että Puolan oikeudessa

säädetään useista muistakin seuraamuksista, muun muassa siviilioikeudellisista seuraamuksista, joita kansalliset tuomioistuimet voivat määrätä, jos velvollisuutta tarkistaa kuluttajan luottokelpoisuus ei ole noudatettu.

- 32 Ensinnäkin on todettava, että vaikka sakko voi toki olla varoittava seuraamus, sen määrän vähäisyys voi kuitenkin tehdä tästä seuraamuksesta riittämättömän. Samoin se seikka, että tällainen seuraamus voidaan määrätä ainoastaan luonnollisille henkilöille, voi osoittaa kyseisen lainsäädännön puutteellisuuden (ks. analogisesti tuomio 4.3.2020, Bank BGZ BNP Paribas, C-183/18, EU:C:2020:153, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Jotta seuraamus olisi tehokas ja varoittava, rikkomiseen syylistyneitä on estettävä saamasta niiden rikkomisten tuottamaa taloudellista hyötyä, joihin he ovat syylistyneet (ks. analogisesti tuomio 11.2.2021, K. M. (Laivan kapteenille määrättyt sakot), C-77/20, EU:C:2021:112, 48 kohta). Lopulta ja ennen muuta tällainen seuraamus ei ole omiaan varmistamaan riittävän tehokkaasti kuluttajien suojelua ylivelkaantumisen ja maksukyvyttömyyden vaaroilta, mihin direktiivillä 2008/48 pyritään, jos sillä ei ole vaikutusta sellaisen kuluttajan tilanteeseen, jolle on myönnetty luottosopimus kyseisen direktiivin 8 artiklan vastaisesti (ks. vastaavasti tuomio 5.3.2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, 38 kohta).
- 33 On kuitenkin huomautettava toiseksi, että SEUT 288 artiklan kolmannen kohdan mukaan direktiivi velvoittaa saavutettavaan tulokseen nähden jokaista jäsenvaltiota, jolle se on osoitettu, mutta jättää kansallisten elinten valittavaksi muodon ja keinot (tuomio 21.4.2016, Radlinger ja Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, 76 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 34 Direktiivin saattaminen osaksi kansallista oikeutta ei välttämättä edellytä lainsäädäntötoimia kaikissa jäsenvaltioissa. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan erityisesti yleisten periaatteiden tai yleisten sääntöjen olemassaolo voi tehdä tarpeettomaksi täytäntöönpanon toteuttamisen erityisin lainsäädäntötoimin, kuitenkin sillä edellytyksellä, että nämä normit todellisuudessa takaavat kyseisen direktiivin soveltamisen kaikilta osin ja että tilanteessa, jossa direktiivin asianomaisen säännöksen tarkoituksena on luoda oikeuksia yksityisille, näistä periaatteista johtuvan oikeudellisen tilanteen on oltava riittävän täsmällinen ja selvä ja niille, joiden eduista on kysymys, on annettava mahdollisuus täysimääräisesti selvittää oikeutensa ja tarvittaessa vedota niihin kansallisissa tuomioistuimissa (ks. vastaavasti tuomio 3.12.2009, komissio v. Belgia, C-475/08, EU:C:2009:751, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 35 Tästä seuraa, että sen määrittämiseksi, pannaanko tietystä direktiivistä johtuvat velvoitteet riittävällä tavalla täytäntöön kansallisella lainsäädännöllä, on otettava huomioon paitsi kyseisen direktiivin täytäntöönpanemiseksi erityisesti annettu säännöstö myös kaikki käytettävissä olevat ja sovellettavat oikeussäännöt.
- 36 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee siten, että kun direktiivin 2008/48 23 artiklassa edellytetään, että seuraamusten on oltava varoittavia, tuomioistuimilla on myös oltava harkintavaltaa, jonka perusteella ne voivat tapauksen olosuhteiden mukaan valita toimenpiteen, joka on oikeassa suhteessa todetun veloitteen noudattamatta jättämisen vakavuuteen nähden (ks. vastaavasti tuomio 9.11.2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, 63 kohta ja tuomio 5.3.2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, 26 kohta). Kansallisten tuomioistuinten on siis otettava huomioon kaikki kansallisen oikeuden säännöt ja tulkittava niitä mahdollisimman pitkälle kyseisen direktiivin sanamuodon ja tarkoituksen mukaisesti, jotta saavutettaisiin direktiivillä tavoiteltujen päämäärien mukainen tulos (ks. vastaavasti tuomio 27.3.2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, 54 kohta ja tuomio 5.3.2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, 41 kohta).
- 37 Kun kansallinen lainsäätäjän on – kuten nyt käsiteltävässä asiassa – säätänyt seuraamukseksi kuluttajan luottokelpoisuuden tarkistamista koskevan veloitteen laiminlyönnistä sääntöjenvastaisuuksista annetussa laissa säädetyin seuraamuksin lisäksi siviilioikeudellisia seuraamuksia, jotka voivat hyödyttää

kyseessä olevaa kuluttajaa, nämä seuraamukset on joka tapauksessa pantava täytäntöön tehokkuusperiaatetta noudattaen, kun otetaan huomioon direktiivillä 2008/48 kuluttajansuojalle annettu erityinen merkitys (tuomio 5.3.2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, 39 kohta).

- 38 Ellei tarkistuksista, jotka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on toteutettava, muuta johdu, unionin tuomioistuimen nyt käsiteltävässä asiassa käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että kansalliseen lainsäädäntöön kuuluvien säännösten mukaan muun muassa oikeus saada korkoa lakkaa, sopimuksen täyttäminen jaetaan osiin, joista ei ole maksettava korkoa, ja tietyt ehdot ovat pätemättömiä sen kansallisen säännösten perusteella, joka on annettu kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY (EUVL 1993, L 95, p. 29) ja sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta 11.5.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY (EUVL 2005, L 149, s. 22; jäljempänä sopimattomista kaupallisista menettelyistä annettu direktiivi) täytäntöönpanemiseksi.
- 39 Ensinnäkin siitä, että oikeus saada korkoa lakkaa, unionin tuomioistuin on jo todennut, että tämän tyyppisiä kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä seuraamuksia on pidettävä direktiivin 2008/48 23 artiklassa tarkoitettulla tavalla oikeasuhteisina, kun kyse on tapauksesta, jossa luotonantaja jättää noudattamatta velvollisuutta, jolla on keskeinen merkitys kyseisen direktiivin yhteydessä (ks. vastaavasti tuomio 9.11.2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, 69–71 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 40 Kuten tämän tuomion 29 ja 30 kohdassa todettiin, direktiivin 2008/48 8 artiklan 1 kohdassa säädetyllä velvollisuudella tarkistaa kuluttajan luottokelpoisuus on tällainen keskeinen merkitys.
- 41 Sopimuksen täyttämisen jakamisesta osiin on todettava, että se voi mahdollistaa kuluttajan tilanteen huomioon ottamisen ja sen välttämisen, että kuluttajalle aiheutuu erityisen haitallisia seurauksia (ks. vastaavasti tuomio 26.3.2019, Abanca Corporación Bancaria et Bankia, C-70/17 ja C-179/17, EU:C:2019:250, 56, 58 ja 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 42 Lopuksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi direktiivin 2008/48 23 artiklassa vahvistettujen vaatimusten täyttämiseksi soveltaa kyseistä direktiiviä yhdessä direktiivin 93/13 kanssa päätyäkseen mahdollisesti siihen, että kohtuuttomia kuluja koskevat ehdot eivät sido kuluttajaa (ks. vastaavasti tuomio 3.9.2020, Profi Credit Polska, C-84/19, C-222/19 ja C-252/19, EU:C:2020:631, 97 kohta).
- 43 Näin tehdessään sen on tarkistettava, onko direktiivissä 93/13 säädetyin seuraamuksien soveltaminen kuluttajalle epäedullisempaa kuin pelkkä kansallisessa säännöstössä direktiivin 2008/48 23 artiklan täytäntöönpanemiseksi säädetty seuraamus, jonka mukaan oikeus saada korkoa lakkaa (ks. vastaavasti määräys 16.11.2010, Pohotovost, C-76/10, EU:C:2010:685, 77 kohta).
- 44 Unionin tuomioistuin on vastaavasti jo todennut, että direktiivissä 2005/29 tarkoitettujen kaupallisten menettelyin sopimattomuuden toteaminen on yksi niistä seikoista, joihin toimivaltainen tuomioistuin voi nojautua arvioidessaan, ovatko elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan väliseen sopimukseen sisältyvät kyseistä menettelyä koskevat sopimusehdot direktiivissä 93/13 tarkoitettulla tavalla kohtuuttomia (ks. vastaavasti tuomio 15.3.2012, Pereničová ja Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144, 47 kohta ja tänään annettu tuomio, BNP Paribas Personal Finance, C-776/19–C-782/19, EU:C:2021, 76 kohta).
- 45 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2008/48 23 artiklaa on tulkittava siten, että erityisesti siinä tapauksessa, että tämän direktiivin 8 artiklassa säädettyä velvollisuutta tutkia kuluttajan luottokelpoisuus ei ole noudatettu, kyseisessä 23 artiklassa tarkoitettujen seuraamusten tehokkuutta, oikeasuhteisuutta ja varoittavuutta on tarkasteltava siten, että SEUT 288 artiklan kolmannen kohdan mukaisesti huomioon otetaan paitsi

säännös, joka kansallisessa lainsäädännössä on annettu nimenomaisesti kyseisen direktiivin täytäntöönpanemiseksi, myös kaikki kansallisen oikeuden säännöt, ja niitä on tulkittava mahdollisimman pitkälle kyseisen direktiivin sanamuodon ja tarkoituksen mukaisesti, jotta nämä seuraamukset täyttävät kyseisen direktiivin 23 artiklassa vahvistetut vaatimukset.

Oikeudenkäyntikulut

- 46 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta 23.4.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/48/EY 23 artiklaa on tulkittava siten, että erityisesti siinä tapauksessa, että tämän direktiivin 8 artiklassa säädettyä velvollisuutta tutkia kuluttajan luottokelpoisuus ei ole noudatettu, kyseisessä 23 artiklassa tarkoitettujen seuraamusten tehokkuutta, oikeasuhteisuutta ja varoittavuutta on tarkasteltava siten, että SEUT 288 artiklan kolmannen kohdan mukaisesti huomioon otetaan paitsi säännös, joka kansallisessa lainsäädännössä on annettu nimenomaisesti kyseisen direktiivin täytäntöönpanemiseksi, myös kaikki kansallisen oikeuden säännöt, ja niitä on tulkittava mahdollisimman pitkälle kyseisen direktiivin sanamuodon ja tarkoituksen mukaisesti, jotta nämä seuraamukset täyttävät kyseisen direktiivin 23 artiklassa vahvistetut vaatimukset.

Allekirjoitukset